

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා හදබිම අධිකාරියේ (ශ්‍රී ලංකා හරිත දැනවි බිම් සංවර්ධන මධ්‍යම අධිකාරියේ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, අධිකාරියේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අධිකාරිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය අධිකාරිය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අධිකාරියේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අධිකාරියේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අධිකාරියේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අධිකාරියේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අධිකාරියේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අධිකාරිය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවීම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ.

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම .

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 76 වගන්තියට අනුව මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ජංගම වත්කම් යටතේ දැක්විය යුතු එකතුව රු.8,575,612 ක වෙළඳ හා අනෙකුත් ලැබිය යුතු දෑ ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ ද ජංගම නොවන වත්කම් යටතේ දැක්විය යුතු රු.2,575,655 ක ආපදා හා විශේෂ ණය ශේෂය හා රු.442,225 ක දුරකථන ණය ශේෂයක් ජංගම වත්කම් යටතේ ද දක්වා තිබුණි.	කාලසීමා ගණනය කිරීමේ දී වසරකට වඩා වැඩි හෙයින් ජංගම නොවන වත්කම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දක්වා ඇති බව.	රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 01 හි 80 වගන්තියට අනුව එකතුව රු.15,218,592 ක ජංගම ස්වරූපයේ බැරකම් ශේෂ 08 ක් ජංගම නොවන බැරකම් යටතේ දක්වා තිබුණි.	සියලු වෙලඳ ගෙවිය යුතු දෑ 2014 වර්ෂයේ සිට පැවත එන බැවින් කාලච්ඡේද ගණනය කිරීමේදී වසරකට වඩා වැඩි හෙයින් ජංගම නොවන වගකීම් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දක්වා ඇති බව.	රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු.

වගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) පසුගිය වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අඩුවෙන් දක්වා තිබුණු රු.5,748,638 ක ක්ෂය සමාලෝචිත වර්ෂයේ නිවැරදි කිරීමේදී රජයේ ප්‍රදාන ගිණුමට හර කිරීමකින් තොරව සමුච්චිත ලාභ ගිණුමට හර කර තිබුණි.	2024 වර්ෂයේ අවසන් ගිණුම තුළින් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ආ) තොග ලේඛන අනුව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් ඒකක 3906 ක එකතුව රු. 7,091,310 ක් වුවද, එය රු. 9,037,729ක් ලෙස ගිණුම්ගත කිරීම හේතුවෙන් රු.1,940,419 ක් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.	2024 වර්ෂයේ අවසන් ගිණුම තුළින් නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඇ) අධිකාරියට අයත් පල්ලේකැලේ ගොවිපලේ කුකුල් පාලන හා ගෘහාශ්‍රිත වගාව සම්බන්ධව මධ්‍යම ඉංජිනේරු සේවා (පුද්ගලික) ආයතනය (CESL) සමඟ එකඟතා ගිවිසුමකට එළඹ තිබුණු අතර, එහි ගිණුම් හා පරිපාලන කටයුතු අධිකාරිය විසින් සිදු කරන බවටත් ලැබෙන ලාභය එකඟවන පරිදි බෙදා ගැනීමටත් ගිවිසුම් ගතව තිබුණ ද, අදාළ පෞද්ගලික ආයතනය මිලදී ගෙන තිබුණු රු.3,237,000 ක කුකුළන් හා කිකිළියන් මවු සතුන් 1245 ක් අධිකාරියේ ලැබීමක් ලෙස ආදායම් හා ස්ථාවර වත්කම් යටතේද ගබඩා ද්‍රව්‍ය රු.348,597 ක් තොගය යටතේද ගිණුම්ගත කර තිබුණි. එසේම මෙහි ලාභය ආයතන දෙක අතර එකඟතාවයෙන් බෙදාහැරිය යුතු වුවද, එවැනි එකඟතාවයකින් තොරව ගණනය කර තිබුණු රු.507,274 ක මුළු ලාභයම අධිකාරියේ ලාභයක් සේ සලකා ගිණුම්ගත කර තිබුණි.	2024 වර්ෂයේ දී නිවැරදි හා විධිමත් ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ඒකාබද්ධ ගිණුම් තැබීම් කටයුතු සිදුකරන බව.	ගිවිසුම් ප්‍රකාරව ලාභය හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට බිත්තර රක්කනය (Incubators) තුළ තිබුණු රු.176,680 ක බිත්තර 3498 ක් ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	2024 වර්ෂයේ නිවැරදිව ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කරන බව.	නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

1.5.3 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ දැක්වෙන එකතුව රු. 2,096,724 ක ගිණුම් ශේෂ 08 කට අදාළ උපලේඛන, ශේෂ තහවුරු කිරීමේ ලිපි, ලේඛන හා ලිපිගොනු ඉදිරිපත් නොවීම හේතුවෙන් විගණනයේදී එලදායී ලෙස සත්‍යාපනය කිරීමට නොහැකි විය.	අධිකාරිය ආරම්භයේදී පැවත එන ශේෂයන් වන අතර ඒවා තවමත් නිවැරදිව හඳුනාගැනීම් සිදු කර නොමැති බව.	ලේඛන, උපලේඛන හා ශේෂ සනාථ කිරීම ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

1.6 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල දක්වා තිබුණු එකතුව රු.6,860,506 ක ලැබිය යුතු ශේෂ 07 ක් වසර 02 ක් වසර 42 ක් අතර කාලයක සිට අයකරගෙන නොතිබුණි.	මේ සඳහා ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ කොමිෂන් සභාවට ලිපි යොමු කලද ඒ සඳහා නිවැරදිව පිළිතුරක් තවමත් ලැබී නොමැති බව.	ලැබිය යුතු මුදල් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි 381 ට අනුව භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබාගැනීමකින් තොරව වරාපිටිය අලෙවි මධ්‍යස්ථානය සඳහා ජංගම ගිණුමක් ආරම්භ කර තිබුණි	ඒ සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා ගෙන ඇති බව.	මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය.

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.57,991,050 අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.15,279,737 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.42,711,313 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට බඩ ඉරිඟු බීජ ව්‍යාපෘතියෙහි ආදායම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය.

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ රජයේ මූලධන ප්‍රදාන රු.185,200,000 ක් ලැබී තිබුණද ඉන් රු.12,228,197 ක් වැය නොකර ඉතිරිකර තිබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් අතිරික්තය රු.57,991,050 ක් වූ අතර, ඉන් සියයට 21 ක්ම රජයේ මූලධන ප්‍රතිපාදන ඉතිරිකිරීම් වලින් සමන්විත වී තිබුණි.	වර්ෂය අවසානයේ අධික වර්ෂාපතනයක් පැවතීම හේතුවෙන් අපේක්ෂිත වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට නොහැකි වූ බව.	ආදායම් හා වියදම් සැලසුම් සහගතව කළමනාකරණය කළ යුතුය.
(ආ) 2016 සිට 2017 දක්වා කාලය තුළ පාංශු සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතිය වෙනුවෙන් ප්‍රතිලාභීන් වෙත නිකුත් කර තිබූ එකතුව රු. 1,623,686 ක වෙක්පත් 341 ක් ගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් නොවීම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමකින් තොරව දිගුකාලීන බැරකමක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණි.	ආදායමට ගෙන ඇති බව.	ගෙවීම සඳහා ඉදිරිපත් නොවූ වෙක්පත් සම්බන්ධයෙන් නිසි පරිදි කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) එකතුව රු.12,704,130 ක ඉඩම් හා ගොඩනැගිලි, මෝටර් රථ, කාර්යාල උපකරණ හා ගෘහ භාණ්ඩ හා සවිකිරීම් ඇතුළු අලෙවි ඒකකය 2019 පෙබරවාරි 01 දින සිට අමාත්‍ය මණ්ඩල තීරණයකට අනුව	මහනුවර දිසා අධිකරණයේ මේ සම්බන්ධ නඩු කිහිපයක් විභාග වෙමින් පවතින අතර එම නිසා මේ සම්බන්ධයෙන් අධිකාරියට මැදිහත් වීමක් සිදුකළ	නිසි අනුමැතිය මත වත්කම් පවරා දීමට කටයුතු කළ යුතුය.

අධිකාරියේ පාලක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ඇතිව සීමාසහිත හදබිම සමුපකාර සමිතියට පවරා දීමට අනුමත කර තිබුණ ද, අධිකාරියේ පාලක මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබා නොගෙන වත්කම් පවරා දී තිබුණි.

නොහැකි බව.

(ආ) කොත්මලේ අක්කර 05 ක ගොවිපල ඉඩම අධිකාරියට පවරා ගෙන නොතිබුණි.

ඒ සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යතුමා දැනුවත් කිරීමට කටයුතු කර ඇති බව.

ගොවිපල ඉඩම පවරාගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය.

3.3 දෘෂ්‍ය අක්‍රමිකතා.

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>ජල මූලාශ්‍ර හා දිය කඳුරු සංරක්ෂණ වැඩසහන යටතේ ඇහැළියගොඩ ප්‍රදේශයේ විහාරස්ථානයක් විසින් ඉදිකිරීමට සැලසුම් කල වැවක, ආරක්ෂිත බැම්මක් ඉදිකිරීම සඳහා රු.1,046,560 ක මුදලකට විහාරස්ථානය සමඟ ගිවිසුම් ගතව තිබුණු අතර කිසිදු ඉදිකිරීමක් නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 08 දින ඒ සඳහා රු.522,780 ක් ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>අත්තිකාරම් මුදලින් මිල දී ගත් ඉදිකිරීම් ද්‍රව්‍ය වෙනත් කාරණා සඳහා යෙදවූ බව විහාරස්ථාන ස්වාමීන් වහන්සේ ලිඛිතව දන්වා ඇති බව.</p>	<p>නියමිත කාර්යය අවසන් කිරීමෙන් පසුව ගෙවීම් කටයුතු කල යුතුය.</p>

3.4 කොන්ත්‍රාත් පරිපාලනයේ අඩුපාඩු.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) තුංඳේණය ඩේල් ඇල ජල මූලාශ්‍ර සංරක්ෂණ ව්‍යාපෘතියේ ජල ටැංකියක් ස්ථාපිත කරන භූමිය වටා කටුකම්බි පොටවල් 10 ක් සහිත අඩි 05 ක් උසැති වැට කණු 80 කින් සමන්විත ආරක්ෂක වැටක් ඉදිකිරීම සඳහා කොන්ත්‍රාත්කරු වෙත පවරා 2023 දෙසැම්බර් 08 දින රු.200,000 ක් ගෙවා තිබුණි. 2024 මාර්තු 8 දින සිදු කල භෞතික පරීක්ෂණයට අනුව ඉතා දුර්වල ප්‍රමිතියෙන් යුතුව හා ඇස්තමේන්තුගත ප්‍රමාණයෙන් අඩු වැට කණු 15 ක්</p>	<p>අදාළ කාර්යය නිසි ලෙස ඉටු කරවා ගැනීමෙන් අනතුරුව අතරැදවුම් නිදහස් කිරීමට කටයුතු කරන බව.</p>	<p>නිසි ප්‍රමිතියට අනුව වැඩ ඉටුකරවා ගැනීමට කටයුතු කල යුතුය.</p>

පමණක් ඉදිකර තිබීම හේතුවෙන් වැටකණු 65 ක් සඳහා රු.165,500 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. ප්‍රමිතියෙන් තොර වැටකණු ඉදිකිරීම හේතුවෙන් කටුකම්බි සඳහා වැය කල රු.80,058 ක මුදල ද නිශ්ඵල වියදමක් වී තිබුණු අතර භූමියේ ගේට්ටුවක් ඉදිකිරීම සඳහා ප්‍රමිතියෙන් තොරව ඉදිකල කොන්ක්‍රීට් කුළුණු දෙකක් සඳහා රු.183,288 ක් වැය කර තිබුණි.

(ආ) කොත්මලේ ගොවිපලේ වැව ඉදිකිරීමේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා අධිකාරියේ තාක්ෂණ නිලධාරියෙකු හෝ වෙනත් ස්වාධීන බාහිර ඉංජිනේරුවරයෙකුගේ හෝ සහය ඇතිව සැලසුම් හා ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කිරීමකින් තොරව කොන්ත්‍රාත්කාර ආයතනයකට ඉදිකිරීම් පවරා එම ආයතනය විසින් පිළියෙල කල රු.2,399,640 ක ඇස්තමේන්තුවක් මත ගිවිසුම් වලට එළඹ තිබුණි. වැඩ විෂයය අංක 01 හා 02 ට අනුව පස් කැපීම සහ භූමිය සුද්ධ කිරීම වෙනුවෙන් පිළිවෙලින් සහ මීටර් 1055 ක් සහ වර්ග මීටර් 871 ක් වෙනුවෙන් එකතුව රු.633,637 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. වැඩ විෂයය අංක 03 යටතේ සහ මීටර් 08 ක ගලක් කඩා ඉවත් කිරීම සඳහා රු.384,000 ක් ගෙවා තිබුණ ද, එවැනි ගලක් කඩා ඉවත් කල බවට කිසිදු තොරතුරක් විගණනයට ඉදිරිපත් නොවුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසාන දිනට වැඩ අවසන් කළ යුතු වුවත් 2024 පෙබරවාරි 22 දින වන විටත් අවසන් කර නොතිබීම හේතුවෙන් දින 53 ක් සඳහා රු.53,947 ක ප්‍රමාද ගාස්තු අයකර නොතිබුණි.

(ඇ) පල්ලේකැලේ ගොවිපලේ ජලාශය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය රු. 5,751,630 ක මුදලකට කොන්ත්‍රාත්කාර ආයතනයකට ඉදිකිරීම් පවරා දින රහිත ගිවිසුමක්

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තු සිවිල් ඉංජිනේරුවරය විසින් පරීක්ෂා කර ලබාදුන් නිර්දේශ හා අදාළ ඇස්තමේන්තු අනුව ඉදිකිරීම් කටයුතු සිදුකර ඇති බව.

ඉංජිනේරුවරයෙකුගේ පරීක්ෂාවට ලක් කිරීමට අවශ්‍ය වූ බැවින් අදාළ වෙක්පත් රඳවා ගැනීමට කටයුතු කර ඇති බව.

වෘත්තීය සුදුසුකම් ලත් නිලධාරියෙකු විසින් පිළියෙල කළ සැලසුම් හා ඇස්තමේන්තු වලට අනුව ඉදිකිරීම් පවරා ඉටුකළ කාර්යයන් සඳහා නිර්දේශ කර ගෙවීම් කළ යුතු අතර, ඉටු නොකළ කාර්යයන් සඳහා ගෙවීම් කළ නිලධාරීන් සම්බන්ධව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

කොන්ත්‍රාත් ඉටුකිරීමේ දී විධිමත් පරිදි ගිවිසුම්ගත විය යුතු අතර ගිවිසුමේ සඳහන් පරිදි ඉදිරි කටයුතු සිදු කළ යුතුය. ඉටු නොකළ වැඩ

අත්සන් කර තිබුණි. අධිකාරිය වෙනුවෙන් අධිකාරියට අයත් නොවන බාහිර ඉංජිනේරුවරියෙකුගේ නමක් යොදා කොන්ත්‍රාත්කරු සමඟ ගිවිසුම් ගතව තිබුණි. ඉදිකිරීම් භූමියේ පස් ඉවත් කිරීම සඳහා සන මීටර් 1727 ක් සඳහා රු.1,770,641 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණු අතර ඇල හා සොරොව්ව ඉදිකිරීමේදී දහර වානේ කම්බි සඳහා රු.22,943 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි. ගිවිසුම් අනුව ව්‍යාපෘතිය 2023 දෙසැම්බර් 30 දින වැඩ අවසන් කළ යුතු වුවත් 2024 පෙබරවාරි 28 දින වන විටත් වැඩ අවසන් කර නොතිබුණු බැවින් දින 61 ක් සඳහා රු.171,145 ක ප්‍රමාද ගාස්තු ද ඇලේ හා වැව් පතුලේ පස් ඉවත් කිරීමේදී සන මීටරයකට රු.520 ක් වෙනුවට සන මීටරයකට රු.1,025 ක් ගෙවීම හේතුවෙන් රු.1,920,026 ක් වැඩිපුර ගෙවා තිබුණි.

සඳහා ගෙවීම් කළ නිලධාරීන් සම්බන්ධව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

4. ගිණුම් කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය.
4.1 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ අනුමත අයවැය සීමාව ඉක්මවා සියයට 4 සිට සියයට 86 දක්වා වැය විෂයන් 05 ක එකතුව රු.2,497,502 ක් වැය කර තිබුණු අතර වැය විෂයන් 07 ක ප්‍රතිපාදන මුදලින් සියයට 26 සිට සියයට 99 දක්වා පරාසයක එකතුව රු.20,980,984 ක ප්‍රතිපාදන උපයෝජනය කිරීමකින් තොරව ඉතිරි කර තිබුණි.</p>	<p>උපවිත වියදම් ගැලපීමට පෙර, වර්ෂය තුළ මුදලින් දරන ලද වියදම් අයවැය සීමාව ඉක්මවා නොමැති බව.</p>	<p>අනුමත අයවැය සීමාව තුළ වියදම් දැරිය යුතුය. ප්‍රතිපාදන සැලසුම් කළ පරිදි උපයෝජනය කළ යුතුය.</p>